וּבְאֶמְצַע הֶקְדֵּשׁ לֵיתָא – ולא ניתן להתפיס בה קדושה תמורת דבר אחר של הקדש, הרי אין הדבר כן, ומדוע אומרת הברייתא שיש ללמוד מבהמה טמאה שאין מוסיפים חומש על הקדש שני.

מתרצת הגמרא: אָמַר לֵיהּ רבינא לרב אשי, הטעם שיש ללמוד מבהמה טמאה שאין מוסיפים חומש על הקדש שני, לְפִי שֶׁאֵינָהּ שייכת בְּסוֹף הֶקְדֵּשׁ – אין בהמה טמאה נשארת בקדושתה לעולם, אלא יש לפדותה בדמים או בחפץ אחר, מכיון שאין היא ראויה לקרבן, ואף לא לבנותה בתוך בנין בית המקדש, ומאחר שאינה שייכת בסוף הקדש יש ללמוד ממנה למעט כל דבר שאינו תחילת הקדש, שאין מוסיפים חומש בפדיונו.

שבה הגמרא ומקשה: אָמַר לֵיהּ רַב אַחָא מְדִיפְתִּי לְרָבִינָא, בְּאֶמְצַע הֶקְדֵּשׁ מִיהָא אִיתָא – הרי מכל מקום בהמה טמאה שייכת באמצע הקדש, שהרי ניתן להתפיסה תמורת הקדש אחר, ואם כן עדיין יש להקשות וְלוֹסְפִין נַמִּי חוֹמֶשׁ אף בפדיון הקדש שני.

מתרצת הגמרא: אָמַר לֵיהּ רבינא לרב אחא מדיפתי, הֲרֵי הוּא [–אמצע הקדש] כְּסוֹף הֶקְדֵּשׁ, מַה סּוֹף הֶקְדֵּשׁ אֵינוֹ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ בפדיונו, כמו שמצינו לגבי בהמה טמאה שאינה שייכת בסוף הקדש ויש חומש בפדיונה, אַף אֶמְצַע הֶקְדֵּשׁ יש ללמוד שֶׁאֵינוֹ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ בפדיונו.

אָמַר לֵיהּ רַב זוּטְרָא בְּרֵיהּ דְּרַב טָרֵי לְרָבִינָא, מַאי חָזֵית דְּמְדַמֵּית לֵיהּ לְסוֹף הֶקְדֵּשׁ – מה ראית לדמות אמצע הקדש לסוף הקדש שאין מוסיפים חומש בפדיונו, נַדְמֵייהּ לְתְחִילַּת הֶקְדֵּשׁ – הרי ניתן לדמותו לתחילת הקדש שמוסיפים בו חומש.

אָמַר לֵיהּ רבינא לרב זוטרא בריה דרב מרי, מִסְתַּבְרָא לְסוֹף הֶקְדֵּשׁ הָוֶה לֵיהּ לְדַמּוּיֵי – מסתבר שיש לדמות אמצע הקדש לסוף הקדש, שֶׁכֵּן נִתְפָּס מִנְתָפָּס – שכן בשניהם הקדושה נתפסת תמורת הקדש אחר, ואינם דומים לתחילת הקדש שהקדושה חלה על ידי אמירה ללא התפסה בדבר אחר.

מקשה הגמרא: אַדְרַבָּה, לְתְחִילַּת הֶקְדֵּשׁ הָוֶה לֵיהּ לְדַמּוּיֵי – יש לדמות אמצע הקדש לתחילת הקדש, שֶׁכֵּן דָּבָר שֶׁיֵּשׁ אַחֲרָיו קְדוּשָּׁה מִדָּבָר שֶׁיֵּשׁ אַחֲרָיו קְדוּשָּׁה – שכן בשניהם ניתן להתפיס בהם דבר אחר להקדש ולהוציאם לחולין, בעוד שדבר שהוא סוף הקדש לא ניתן לחלל את קדושתו על דבר אחר.

ומחמת קושיא זו חוזרת בה הגמרא מן התירוץ שיש לדמות אמצע הקדש לסוף הקדש, ומבארת באופן אחר כיצד יש ללמוד מבהמה טמאה שאין מוסיפים חומש בהקדש שני: כְּדְאָמַר רָבָא – כפי שדרש רבא (יומא לד.) את דברי הכתוב לגבי סדר המערכה (ויקרא ו ה) 'וּבִעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר, וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים', שלפיכך הוסיף הכתוב את האות ה"א בתיבת 'הָעֹלָה', כדי ללמד שתהא עולה זו של קרבן התמיד עוֹלָה רִאשׁוֹנָה לקרבנות היום, ולא יהא שום קרבן קרב קודם תמיד של שחר, וְהָכָא נַמִּי יש לדרוש את הכתוב (ויקרא כז כז) 'וְאִם בִּבְהֵמָה הַטְּמֵאָה וּפָדָה בְּעֶרְכֶּךָ וְיָסַף חֲמִשְׁתּוֹ עָלָיו', שלפיכך הוסיף הכתוב את האות ה"א בתיבת 'הַטְּמֵאָה', לומר לך שדווקא בהמה טְמֵאָה שהיא רִאשׁוֹנָה להקדש מוסיפים חומש בפדיונה, אבל על פדיון הקדש שני אין מוסיפים חומש.

הגמרא מביאה ראיה לדברי רבי יהושע בן לוי שאין מוסיפים חומש על פדיית הקדש שני: תַּנְיָא בברייתא כְּוָותֵיהּ דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, אדם החפץ לפדות פרה או טלית של הקדש, ונוטל פרה או טלית של חולין ואומר פָּרָה זוֹ תהא קדושה תַּחַת פָּרָה שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, או טַלִּית זוֹ תהא קדושה תַּחַת טַלִּית שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, הדין הוא שֶׁהֶקְדֵּשׁוֹ פָּדוּי, אף אם הפרה או הטלית שהתפיס בהם קדושה אינם שוים כערך הפרה או הטלית של ההקדש, ומכל מקום יָד הַהֶקְדֵּשׁ עַל הָעֶלְיוֹנָה, שאם הפרה או הטלית שהתפיס שוים יותר משל ההקדש קנה ההקדש את הכל, ואם שוים הם פחות משל ההקדש עליו להשלים את הדמים להקדש.

ואם אמר פָּרָה זוֹ בְּשִׁווּי חֲמֵשׁ סְלָעִים תהא קדושה תַּחַת פָּרָה שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, או שאמר טַלִּית זוֹ בְּשִׁווּי חֲמֵשׁ סְלָעִים תהא קדושה תַּחַת טַלִּית שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, אף בזה הֶקְדֵּשׁוֹ פָּדוּי, ואף אם אין הטלית או הפרה שוים חמש סלעים כמו שאמר, אלא שעליו להשלים את ההפרש להקדש.

ומוסיפה הברייתא ואומרת, שעַל פדיית הֶקְדֵּשׁ הָרִאשׁוֹן הרי הוא מוֹסִיף חוֹמֶשׁ, אך עַל פדיית הֶקְדֵּשׁ הַשֵּׁנִי, אם יחפוץ עתה לשוב ולפדות את הפרה או הטלית שהקדיש תמורת פרה וטלית של הקדש, אֵין הוא מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. ומוכח מדברי הברייתא כדברי רבי יהושע בן לוי, שאין מוסיפים חומש אלא על פדיית הקדש ראשון ולא על פדיית הקדש שני:

משנה

אגב שהתבאר שיעור אונאה, מבארת המשנה אף את שיעור הטענה וההודאה, ואגב ששיעור ההודאה בפרוטה, מביאה דברים נוספים ששיעורם בפרוטה.

הָאוֹנָאָה – שאונה את חבירו במקח, שיעורה אַרְבָּעָה מעות כֶּסֶף למקח ששוויו סלע, כמבואר לעיל (מט:), וכשאונה בשיעור זה, המקח קיים, וצריך להשיב את האונאה. וְהַטַּעֲנָה – שתובע את חבירו והלה מודה במקצת, כדי שיחייבוהו שבועת מודה במקצת, צריך שיתבע לפחות שְׁתֵּי מעות כֶּסֶף, וְהַהוֹדָאָה שהנתבע מודה לטענתו, צריך להודות שָׁוֶה פְּרוּטָה ולכפור השאר, או לכפור פרוטה ולהודות בשאר, ואז הוא מודה במקצת שחייב שבועה. אך אם תבע פחות משתי כסף, או שהודה או כפר פחות מפרוטה, אינו נשבע.

חֲמֵשׁ פְּרוּטוֹת הֵן – חמש דברים שדינם תלוי בפרוטה. הַהוֹדָאָה של מודה במקצת, צריכה להיות שָׁוֶה פְּרוּטָה, כפי שהתבאר. וְהָאֶשָּׁה מִתְקַדֶּשֶׁת בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה. וְהַנֶּהֱנֶה בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה מִן הַהֶקְדֵּשׁ בשוגג, מָעַל, ויצא הנהנה לחולין, וצריך להביא אשם מעילה. וְהַמּוֹצֵא חפץ עם סימן שָׁוֶה פְּרוּטָה, חַיָּיב לְהַכְרִיז – לברר למי אבד, ולהשיבו. וְהַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵירוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה, ותבעו בדין, וְנִשְׁבַּע לוֹ שלא גזלו, כששב ומודה שגזל, צריך להוסיף על הגניבה חומש, ומביא אשם, וכיון שצריך זאת לכפרה, יוֹלִיכֶנּוּ לגזילה אַחֲרָיו, אֲפִילּוּ אם הלך לְמָדַי, ואין די שישיבה לשלוחו.

גמרא

שנינו במשנה, האונאה ארבעה כסף. מקשה הגמרא: מדוע צריך לומר זאת, הרי תָּנְיָא חָדָא זִימְנָא – שנינו זאת פעם אחת (לעיל מט:), הָאוֹנָאָה אַרְבָּעָה כֶּסֶף מֵעֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה כֶּסֶף לְמֶלַע, שכשהמקח בסלע, ואונה בארבע מעות, שהם שָׁתוּת [–שישית] לַמַּקָּח, צריך להחזיר האונאה, ומדוע שנה זאת שוב. מתרצת הגמרא: כיון שרצה לשנות בהמשך, הַטַּעֲנָה שְׁתֵּי כֶּסֶף, וְהַהוֹדָאָה במקצת שהם חֲמֵשׁ פְּרוּטוֹת הֵן, צריך לשנות זאת שוב.

שנינו במשנה: חֲמֵשׁ פְּרוּטוֹת הֵן וְכוּ': מקשה הגמרא: וְלִיתְנֵי נַמִּי – שישנה גם שהָאוֹנָאָה פְּרוּטָה, כשהמקח בשש פרוטות. מתרצת הגמרא: אָמַר רַב כָּהֲנָא, וְאִם אוֹמֶרֶת, שאין דין אוֹנָאָה לְפָרוּטוֹת – שהמאנה בפרוטה במקח של שש פרוטות, אינו צריך להחזיר האונאה, אלא רק מאיסר, שהוא מטבע כסף הקטן ביותר, ושוויו שמונה פרוטות.

וְלֵוִי אָמַר, יֵשׁ אוֹנָאָה גם לְפָרוּטוֹת, וְכֵן תָּנֵי לֵוִי בְּמַתְנִיתֵיהּ [–וכן שנה לוי בברייתא שלו], חֲמֵשׁ פְּרוּטוֹת הֵן, הָאוֹנָאָה פְּרוּטָה כשהמקח בשש פרוטות, ואונה בפרוטה, מחזיר אונאה. וְהַהוֹדָאָה במקצת,

המשך בעמוד רכח

היא לפחות פְּרוּטָה. וְקִיחוּשֵׁי אִשָּׁה בְּפְרוּטָה. וְגֵזֶל שכפר ונשבע עליו, שצריך לילך אחריו אפילו למדי, בְּפְרוּטָה. וְיִשׁיבַת הַדַּיָּנִין – כשלתובע יש עדים, או כשחייב מודה אך משתמט מלשלם, וצריך שיכפוהו הדיינים, היא רק בְּפְרוּטָה.

שואלת הגמרא: וְתָנָא דִידָן – במשנתינו, מַאי טַעְמָא לֹא קָתָנֵי [–מדוע לא שנה] יְשִׁיבַת הַדַּיָּנִין בפרוטה. מתרצת הגמרא: תָּנָא לֵיהּ – כבר שנה שגֵּזֶל בפרוטה, הרי שפרוטה היא ממון, וודאי שבית דין כופים על כך.

מקשה הגמרא: וּמִי לֹא תָּנֵי גֵּזֶל וְקָתָנֵי אֲבִידָה – וכי לא שנה גם שגזל בפרוטה וגם שהשבת אבידה בפרוטה, הרי שעל אף שכבר השמיענו שפרוטה היא ממון, השמיענו שצריך להשיבה באבידה, וגם ישיבת הדיינים היה יכול לשנות. מתרצת הגמרא: הָנָךְ – גזל ואבידה, אַצְמְרִיכָא לֵיהּ – הוצרך לשנותם, כיון שאין ללומדם זה מזה, בְּגֵזֶל מחדש, שהַגַּזְלָן מֵחֲבִירוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה וְנִשְׁבַּע לוֹ, יוֹלִיכְנוּ אֲחֵרָיו וַאֲפִילּוּ לְמָדַי, ואי אפשר ללמוד זאת מאבידה. ובַאֲבִידָה מחדש, שהַמּוֹצֵא אֲבִידָה שָׁוֶה פְּרוּטָה חַיָּיב לְהַכְרִיז, וְאַף עַל גַּב דְּזֵל – שהוזל בין מציאה להכרזה, אך ישיבת הדיינים אפשר ללמוד מגזל, ואין צורך לשנותו.

שואלת הגמרא: וְלֵוִי ששנה ישיבת הדיינים בפרוטה, מַאי טַעְמָא לֹא תָּנֵי – מה הטעם שלא שנה שאֲבִידָה בְּפְרוּטָה. מתרצת הגמרא: כיון דתָּנָא לֵיהּ – שכבר שנה שגֵּזֶל בפרוטה, הרי שזה ממון, וודאי שצריך להשיבו.

שואלת הגמרא: וּמִי לֹא קָתָנֵי גֵּזֶל וְקָתָנֵי יְשִׁיבַת הַדַּיָּנִין – וכי לא שנה גם שגזל בפרוטה, וגם שישיבת הדיינים בפרוטה, אף שאפשר ללמוד אחד מהשני. מתרצת הגמרא: יְשִׁיבַת הַדַּיָּנִין בפרוטה אַצְטְרִיכָא לֵיהּ – הוצרך להשמיענו, כדי לְאַפּוֹקֵי [–להוציא] מִדְּרַב קַטִּינָא, דְּאָמַר רַב קַטִּינָא, בֵּית דִּין נִזְקָקִין לדון אֲפִילּוּ כשהנדון לְפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה.

שואלת הגמרא עוד: וְלֵוִי, מַאי טַעְמָא לֹא קָתָנֵי – מה הטעם שלא שנה שהנהנה מֵהֶקְדֵּשׁ פרוטה, מעל. מתרצת הגמרא: בְּחוּלִּין קָמַיְירִי [–עוסק הוא], בְּקָדָשִׁים לֹא קָמַיְירִי – אינו עוסק.

שואלת הגמרא: אֶלָּא תָּנָא דִידָן – במשנתינו, דְּקָא מַיְירִי – שעוסק גם בְּקָדָשִׁים, ושנה הנהנה שוה פרוטה מהקדש מעל, נָתְנֵי – שישנה גם שפדיון מַעֲשֵׂר שני בְּפְרוּטָה, אך אם אינו שוה פרוטה, אין תופס פדיונו. מתרצת הגמרא: שסובר כְּמַאן דְּאָמַר לעיל (נג:), שצריך שיהיה המעשר שוה ארבע פרוטות, וחומשו יהא פרוטה, ואם אֵין בְּחוּמְשׁוֹ פְּרוּטָה, אינו תופס פדיונו. שואלת הגמרא: וְלֵיתְנֵי – שישנה שחוּמְשׁ מַעֲשֵׂר בְּפְרוּטָה. מתרצת הגמרא: רק בְּקָרְנָא קָא מַיְירִי – בקרן הוא עוסק, אך בְּחוּמְשׁ לֹא קָא מַיְירִי – אינו עוסק.

הגמרא חוזרת לדברי רב קטינא שבית דין נזקקים אפילו לפחות מפרוטה: גּוּפָא, אָמַר רַב קַטִּינָא, בֵּית דִּין נִזְקָקִין אֲפִילּוּ לְפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. מקשה הגמרא: מְתִיב רָבָא, נאמר לגבי המועל בהקדש בשגגה (ויקרא ה טז), שמלבד שמביא אשם מעילות, גם 'וְאֵת אֲשֶׁר חָטָא מִן הַקֹּדֶשׁ יְשַׁלֵּם',

ולומדים מזה, לְרַבּוֹת את המועל פָּחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה, לְהִישָּׁבוֹן – להשיב להקדש, משמע, דווקא לְקֹדֶשׁ שהתרבה כאן, אֵין – צריך להשיב פחות מפרוטה, אֲבָל לְהֶדְיוֹט שלא התרבה, לֹא משיבים פחות מפרוטה, ולא כרב קטינא שבית דין נזקקים לפחות מפרוטה. ונדחה מה שהובא בשם רב קטינא: אֶלָּא, אין בית דין נזקקים לפחות מפרוטה, וְאִי אִתְּמַר – ואם נאמר בבית מדרש, הָכִי אִתְּמַר – כך נאמר, אָמַר רַב קְטִינָא, אִם הוּזְקְקוּ בֵּית דִּין לישב בדין לְשָׁוֶה פְּרוּטָה, כל שלא עמדו ממושבם, גּוֹמְרִין לדון אֲפִילּוּ אם הנתבע תבע את התובע לְפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה, משום שרק בִּתְחִילַּת ישיבת בית הַדִּין בְּעֵינַן – אנו צריכים שיהא נידון על פְּרוּטָה, אך בְּגָמַר דִּין, לֹא בְּעֵינַן – אין אנו צריכים שיהא פְּרוּטָה, ואף על פחות מפרוטה דנים:

משנה

אף משנה זו אינה שייכת לפרק זה, אלא אגב שהביאה המשנה לעיל (ע״א) ׳חמש פרוטות הן׳, מביאה גם ש׳חמש חומשין הן׳:

חֲמִשָּׁה מיני תשלומי חוֹמְשִׁין הֵן, שצריך להוסיף חומש על שווי הדבר שהביאו לחיוב. וְאֵלּוּ הֵן: **א.** זר הָאוֹכֵל בשוגג תְּרוּמָה גדולה. וְכן אם אכל תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר, שמפריש הלוי עשירית מן המעשר שקיבל, ודינו כתרומה. וְכן אם אכל תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי, שהופרשה מפירות עם הארץ, שחששו חכמים שלא הופרשו מעשרות, והפריש הלוקח מעשר ראשון, ומהמעשר הפריש תרומת מעשר. וְהַחֹלֶה שמפרישים מן העיסה. וְהַבִּכּוּרִים שמביאים מביכורי שבעת המינים לבית המקדש. זר האוכל בשוגג אחד מכל אלו, מוֹסִיף על הקרן חוֹמֶשׁ, ונותנו לכהן.

ב. וְהַפּוֹדֶה נְטַע רְבָעִי – פירות אילן בשנה הרביעית לנטיעתו, וְכן הפודה פירות מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, שדינם של אלו להעלותם ולאוכלם בירושלים, או לפדותם ולהעלות דמיהם לירושלים לקנות מאכלים לאוכלם שם, והנטע רבעי או המעשר שני הם שֶׁלּוֹ, מוֹסִיף בפדיון חוֹמֶשׁ מדמי הפירות.

ג. ה פּוֹדֶה אֶת הֶקְדֵּשׁוֹ – שהוא הקדישו, מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. **ד.** ה נֶהֱנֶה שָׁוֶה פְּרוּטָה מִן הַהֶקְדֵּשׁ בשוגג, מוֹסִיף על הקרן חוֹמֶשׁ. **ה.** ו הַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵירוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה, וְנִשְׁבַּע לוֹ בשקר שלא גזלו, כשבא להתכפר, מוֹסִיף חוֹמֶשׁ על הגזל, ונותנו לנגזל:

גמרא

רבי אלעזר בן פדת מקשה על הדין שהאוכל תרומת מעשר של דמאי מוסיף חומש: אָמַר רָבָא, קַשְׁיָא לֵיהּ לְרַבִּי אֶלְעָזָר בן פדת, מה ששנינו שהאוכל תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי מוסיף חומש, הרי מדאורייתא חולין היא, וקדושתה היא רק מדרבנן, וְכִי עָשׂוּ חֲכָמִים חִיּוּךְ לְדִבְרֵיהֶם להוסיף חומש, בְּתרומת מעשר שֶׁל תּוֹרָה. מתרצת הגמרא: אָמַר רַב נַחְמָן אָמַר שְׁמוּאֵל, הָא מַנִּי – משנתינו כמי היא, כְּרַבִּי מֵאִיר הִיא, דְּאָמַר, עָשׂוּ חֲכָמִים חִיּוּךְ לְדִבְרֵיהֶם כְּשֶׁל תּוֹרָה. ומוכיח זאת מברייתא: דְּתַנְיָא, שליח הַמֵּבִיא גֵּט אשה מִמְּדִינַת הַיָּם, ששלחו הבעל להוליך גט לאשתו, ותקנו חכמים שבמסירת הגט יאמר בפני נכתב ובפני נחתם, אם נִתְּנוּ לָהּ, וְלֹא אָמַר לָהּ בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם, הגט פסול, ואם נישאת לאחר, יוֹצִיא – יגרש זה שנשאה, וְהַוָּלָד מנישואין אלו מַמְזֵר, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵין הַוָּלָד מַמְזֵר, כֵּיצַד יַעֲשֶׂה השליח לתקן שתהא נתינת הגט כתיקון חכמים, יִטֹּל לגט מַמָּנָּה, וְיַחֲזוֹר וְיִתְּנֶנּוּ לָהּ בְּפָנַי שְׁנַיִם, וְיֹאמַר לָהּ כשנותן לה, בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם. הגמרא מברר את דברי רבי מאיר, ושואלת: וְלִרְבִּי מֵאִיר, וכי מִשּׁוּם דְּלֹא אָמַר לָהּ בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם, יוֹצִיא וְהַוָּלָד מַמְזֵר, הרי הגט נכתב כהלכתו בפני השליח, וכי מחמת שלא אמר זאת בשעת נתינת הגט יהא הולד ממזר. עונה הגמרא: אֵין – כן, וְרַבִּי מֵאִיר אמר זאת לְטַעֲמֵיהּ [–לשיטתו], דְּאָמַר רַב הַמְנוּנָא מִשְּׁמֵיהּ דְּעוּלָּא, אוֹמֵר הָיָה רַבִּי מֵאִיר, כָּל הַמִּשְׁנֶה מִמַּטְבֵּעַ שֶׁמַּטְבִּיעִין חֲכָמִים – מהאופן שקבעו חכמים איך לנהוג בְּגִיטִּין, הגט אינו גט, ואם נישאת, יוֹצִיא זה שנשאה, וְהַוָּלָד ממנו מַמְזֵר. הרי שעשו חיזוק לדבריהם כשל תורה, ואף בתרומת מעשר של דמאי החמירו על האוכלה בשוגג שיוסיף חומש, כאוכל תרומת מעשר ודאי.

מָתִיב [–מקשה] רַב שֵׁשֶׁת על תירוצו של שמואל, שנינו בדמאי (פ״א מ״ב), כסף מעשר שני של דמאי, מַחְלִלִין אוֹתוֹ ממטבעות בְּכֶסֶף עַל מטבעות בְּכֶסֶף, וכן ממטבעות נְחוֹשֶׁת עַל מטבעות נְחוֹשֶׁת, וכן ממטבעות בְּכֶסֶף עַל מטבעות נְחוֹשֶׁת, וְכן ממטבעות נְחוֹשֶׁת עַל הַפֵּרוֹת של חולין, אף חוץ לירושלים, וַיְחַזֵּר וְיִפְדֶּה אֶת הַפֵּרוֹת בכסף, ויעלה את הכסף לירושלים, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אם ירצו יַעֲלוּ את הַפֵּרוֹת שחיללו עליהם וְיֹאכְלוּ בִּירוּשָׁלַיִם, ואין צריך לחלל את הפירות על מטבעות.

במשנה זו מבואר שרבי מאיר מיקל בפדיון דמאי שאפשר לחללו כסף על כסף וכסף על נחושת, ומוכיח רב ששת שבמעשר ודאי לא הקילו בזה: וּמִי מְחַלְּלִינַן – וכי במעשר שני דאורייתא מותר לחלל כֶּסֶף עַל נְחוֹשֶׁת, וְהָא תְּנַן (מעשר שני פ״ב מ״ו), סֶלַע שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וסלע שֶׁל חוּלִּין שֶׁנִּתְעָרְבוּ, ורוצה להשתמש במטבע של חולין, ואינו יודע איזו היא, מֵבִיא בְּשׁווּי סֶלַע, מָעוֹת נחושת, וְאוֹמֵר, כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשְׁנָהּ סֶלַע שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, מְחוּלֶּלֶת היא עַל מָעוֹת הַלָּלוּ, ומעות אלו נעשים מעשר שני, והסלע הקדושה יוצאת לחולין, וּבוֹרֵר אֶת הסלע הַיָּפָה שֶׁבָּהֶן – שבסלעים שהתערבו, וּמְחַלְּלוֹ למעשר שני שבמעות עָלֶיהָ, נמצא שסלע אחת והמעות חולין, ורק בסלע היפה קדושת מעשר שני. והטעם שצריך להביא מעות נחושת, ולא בורר את הסלע היפה שבהם, ויאמר, אם היא מעשר שני הרי טוב, ואם לא, תהא השניה מחוללת עליה,